

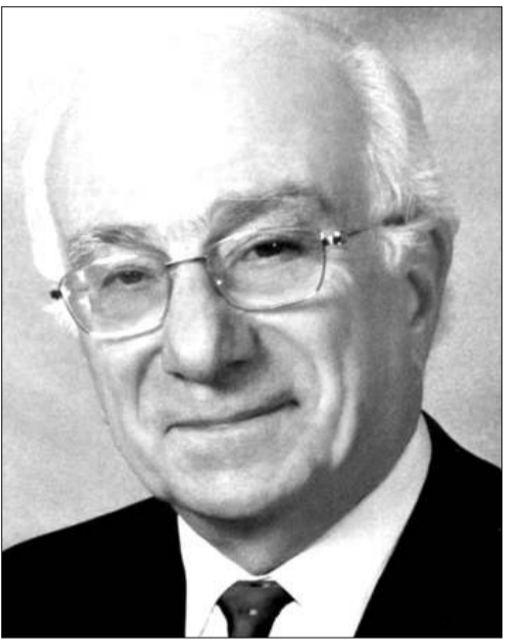
Ազգ

ՀԱՍԱՐԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԵՐԼՈՒՅԱԿԱՆ ՀԱՐԱԹԱԹԵՐԹ

Հաւաքաբար յանցաւոր ենք՝ եթէ անմիջապէս չհասնինք Արցախին օգնութեան

Դոկտ. ԱՐՇԱԿԻՐ ԿԵՍԵՆԵԱՆ
Order of Canada ժառանգակիր

Լրջօրէն կը սարակուսին, որ այսօր գտնուող միջին դարի սիւնակները հայ մարդ, որ տեղեկ ըլլալով հանդերձ Երզնկայի Արցախի ժողովուրդէն արձակուող յուսահատութեան կանչերուն, ներմաղէս ենթարկուած չըլլալ յանցաւորութեան եւ անկարողութեան խոր զգացումներու:

Անկեղծօրէն անդադարեալմամբ, թէ մինչ մեր ազգը այս հանգրուանին կը դիմագրաւէ մեծ աղէտ մը, բոլորս գործնականին մէջ նստած ենք հանգիստ եւ որեւէ ձեռով մասնակից չենք որեւէ ազգու գործառնութեամբ օգնութեան հասնելու 120 000ի հասնող մեր Արցախցին, մանուկ, չափահաս, հիւանդ կամ տառապողներուն եւ իրենց տղաներուն, որոնք այսօր բացայայտօրէն ցեղասպանութեան եզրին են, իրենց յաղթանակական հայրենիքին մէջ:

Այս ողբերգական կացութեան առջեւ, Արեւելքէն Արեւմուտք տարածուող ֆաղափար կիրք կոչուած աշխարհը յարգալից առաւելագոյնը, կը բաւարարուի մակերեսային յայտարարութիւններ եւ կոչեր արձակելով եւ կամ նոյնիսկ կազմակերպելով անհետեւանք այսօր կոչուած բարձր մակարդակի հանդիպումներ, որոնք նկատմամբ ամբարտաւան եւ անխղճահար Ասրմէլցիները եւ Ալիւրը կը դրսեւորեն իրենց բացայայտ ծաղրական վերաբերմունքը:

Ալիւրը, ընդհակառակը, վերժանորութեամբ մը՝ բացայայտօրէն անբողջ ժողովուրդ մը դանդաղ սովամահութեան ծագող մը խեղդամահ ընելու վայրի ռազմավարութիւն մը կը գործադրէ, մինչեւ որ անոնք տեղի տան, ընդունին իրենց յաղթանակները եւ յանձնուին, ենթարկուելու համար յաւանականօրէն նախատեսելի ցեղասպանութեամբ ոչնչացման:

Աշխարհասարած, ներառեալ հայաստանաբնակ՝ սիրելի հայրենակիցներ, երբ դէմ յանդիման կը գտնուինք վերելք ներկայացուած գոյութեանական այն ողբերգութեան, որուն ենթարկուած է մեր ժողովուրդին թանկագին մէկ մասնակը, ֆաշիստները ունենանք հետեւեալ անխուսափելի հարցը՝ ինչու մենք մեզի, ներառեալ Հայաստանի իշխանութեանց եւ աշխարհասարած Ափիւրի հայերու, եւ նոյն ժամանակ ֆաշիստները ունենանք յարկեցօրէն յաւատարմութիւն անոնք:

Ցայտ, արդեօք իսկապէս հաւաքած ենք մեր բոլոր ուժերը եւ կարելիութիւնները շատ օգնութեան հասնելու մեր ազգի զաւակներուն:

Ընդունինք, թէ այս աններող հարցման ամօթալի յսակ եւ արձագանգող յատարար մեծ ՌԳ մըն է:

Ալիւրի եւ Երզնկայի համար ամօթալի այս յատարարներն ինքնութեամբ, թոյլ տուէ՛ք որ հարց տանք, թէ այսօր ունենալով հանդերձ մօտ ութ միլիոն բարեկեցիկ սփիւռֆահայութիւն մը, որ կ'աղբի հանգստի տալիսներուն մէջ, եւ նաեւ Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան անդամ՝ ազատ եւ անկախ Հայաստան մը, երբ մենք մեզի կը թոյլատրենք մնալ այս ամօթալի թմրած անհողութեան վիճակին մէջ, ի՞նչպէս տակաւին կը համարձակինք այդպէս 1915ի «ֆաղափարի աշխարհը» իր մասն իսկ շարժած չըլլալուն համար փրկելու մեր նախնիները նոյն ոճ-րագործ թուրք դահիճներու ճիրաններէն:

Հայրենակիցներ, սփոթողականօրէն այսօր յատարար ենք հաւաքաբար ոսփ կանգնելու եւ մեր յատարարութեանը ցոյց տալու եւ հասնելու Արցախահայութեան օգնութեան:

Յոգ չէ՛ք թող տակաւին տեղի ունենան Փաշինեաններու, Ալիւրներու, Շառլ Միշելներու եւ այլոց «բարձր մակարդակի հանդիպումները, որոնք ոչ սնունդ եւ ոչ ալ դեղորայք կը հայթայթեն սոված արցախցիներուն...

Նոր լսեցիմք Պրիւսէլի 30 յուլի 15 ի վերջին անարդիւն ժողովին մասին, եւ արդէն իսկ կը լսենք ազգային համար եւ միասնօրէն ծրագրող Կրքնաբայի մէջ գումարուելիք ժողովի մը մասին...

Այս բոլորը այլեւս յատկապէս մեզ համար բարեմտութեան չարաչափումը:

Հաշուի առնելով մեր ժողովուրդին սպառնացող նոր ցեղասպանութեան մը ենթարկելու իսկական այս աղէտը, Ափիւրի մէջ անհրաժեշտ է որ ստեղծենք համահայկական կառոյց մը՝ գլխաւորութեամբ յատարարութեան ճանաչուած սագած բոլոր համազգային կազմակերպութիւններուն, որուն մէջ յատկապէս բոլոր օրինական կառոյց ունեցող կազմակերպութիւններուն:

«Միջազգային ուժերի հստակ գործողությունների ժամանակն է»

Հուլիսի 20-ին ավստրիական «Դեր Եսանդար» հրատարակել է **Գերալդ Շուբերտի** հարցազրույցը Վիեննայում գտնվող ՀՀ ԱԳ նախարար **Արարատ Միրզոյանի** հետ: Արցախում ստեղծված վերացում, եւ վերագիր դարձած տղը Միրզոյանին է: Իսկ Արցախի հետ կնքվելիք խաղաղությանն անդադարեալով, ԱԳ նախարարն ընդգծում է արցախցիների անվանագրության եւ իրավունքների աղաւակներն առաջնայնութիւնը:

Երեկ Բեռլինում Հոլանտերում 43 -ում բնավորւած Արցախցի դեսպանութեան առջեւ տեղական ժամանակով 17-ին Հսկումի գործողութիւն էր նախատեսուած, ինչպէս ծանուցել էր **Թեւոստ Հոֆմանը**, որ Արցախի օրհասական վիճակի մասին տեսագրուած է «Կանգնած ազգերի կազմակերպության» միջոցով: ➔5

Հայաստանի դեմքի վարկը կախված է Արցախի իրավիճակի հանգուցալուծումից

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱԶՍԻՐՅԱՆ

Կարող եմ մեր ՉԼՄ-ների հրատարակումների վերագրելը՝ «Դերասանուհի Մեգան Ֆոսթըրը ու թափանցիկ զգեստով ցուցադրել է իր հետաքրքիր» խեղճ սոված արցախցի՝ ձեր հալ, մեր ՉԼՄ-ների հալվել:

րաւիւրմամբ Արցախցի կազմում, ու էլ միանգամայն չեն խոսում Լաչինի միջանցքի բացումից, նույնիսկ առաջարկում են Լաչինի ճանապարհի փոխարէն Ադրբայժանի ճանապարհով (մի ֆանի անգամ երկար, Արցախում անցնող եւ դառնալիս հարմարակց) երթնելու:

կամ՝ «Եւ տես՝ Դավիթ Տոնոյանին կրկնաբար գնալ ԱԺ ֆինիչ հանձնաժողով»:

տո լավ է, ուրեմն դասական գործի ֆունկցիոն կա, բայց դասարանին ոչ ոք չի վստահում, ու հույսները ֆունիչ հանձնաժողովին է, հա՞: Կամ՝ «Աննա Հակոբյանի ազգականը յիցցայի առափչին բաժնի ղեկ է նշանակել»:

ջիւղահարը, թէ չի նշանակել, էս դիւրին ինձ միայն Արցախի թեման, Արցախում տեղի ունեցողն է հետաքրքրում, կուզեն թող բաժնի ղեկին առափչի դարձնեն, եւ՛ ընդհակառակը, ու այդպէս շարունակ:

սարբերակը՝ այս բոլորը բարկացել է արցախցիներին, իսկ Արցախի նախագահին էլ, երեւի անձառնութիւնից՝ նստացուցելով սկսել վերածննդի հրատարակում, միանալով այլ նստացուցակներին:

Անցնում եմ սոցիալական ցանցեր՝ միզուցել այնտեղ մի հուսաստոյն, մի լույսի շող երեւա: Չկա: Ամենուր Արցախի ծայրահեղ վիճակի նկարագրություն է եւ լիբերալնորման փոքրամասնութիւն, ելք է որոնում ամեն խոհարարուհի եւ սնտետուհի: Հանրային կարծիքի դրսեւորման այդ տարածումն ընդհանուր մտայնութիւնն այս է՝ Արցախի յաւանութեամբ նկատման ցանցացուցիչ, անընդունելի, անդասկերպացնելի բան է, ու հրատարակելով ղեկ է գտնել վիճակից: Հիշեցնում, որ վերջին քրտաւարութեամբ անկրթութիւններէն հետք ելրոտաւարութիւններից **Շառլ Միշելի**, **Տոյվո Կլարի** բարձրաձայնումներն առ այն, որ Արցախն, այնուամենայնիվ, նրանք տեսնում են արցախցիների իրավունքների եւ անվանագրության ե-

Արցախցիները, ի յատարարութեան Միշելի առաջարկի, որոյնք բողբի նշանակութեամբ Ասկերան -Ադրբայժանի միջանցքի բացումը թեւոյնք բողբներով: Արցախում ծայրահեղ ծանր վիճակ է, մարդիկ գիշերները ժամերով կանգնում են հացի փոշի մոտ, որ գտնեն հաց ունենան, խանութները դատարկ են, սրահարկերը բողբուլին չի աշխատում՝ վառելիք չկա, եթէ օդային հումանիտար միջանցք չբացվի՝ միջազգային համադասարան օրենսդրության կիրառմամբ, աղա ամենավաճառքը կարող է ղեկաւարել: Այս ֆունիչ երեւ կառավարութեան նիստում հուլիսի 15-ին Բրյուսելում կայացած ԵՄ նախագահ **Փաշինյան-Ալիւր** հանդիպման մասին վարչապետ Փաշինյանն ասաց, թէ այն ԼՂ-ում հումանիտար ձգնաժամը հաղթահարելու առումով արդիւնք չսկսեց: Նաեւ՝ հիմա է միայն հավանաբար Փաշինյանի համար ղեկ դարձել, համեմալնորմա՝ նա իր խոստում դա նշեց, որ Բախիլի խորհային նպատակը ֆաղափար է, այն է՝ ԼՂ-ում հայերի բնակվելն անհնարին դարձնել:

Տարեկան արձակուրդ

Ճգնաժամային ներկա օրերի համար երկբայական որոշումով՝ «Ազգ»ը համեմայնդեղա երկբայարար արձակուրդի է մեկնում այսօրվանից սկսալ: Մեր հաջորդ համարը լույս կտեսնի օգոստոսի 11-ին, ուրբաթ օրը

ՅԱԿՈԲ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆ

ԿՈՒՆԱԽԱՆՈՐ ԱՐԳԱԽՐ

Առաջին անգամ «Ղարաբաղ» անունը կարգացած է...

Տարիներ ետք, երկրորդ անգամ լսած են «Ղարաբաղ»...

Տարիները թալալեցան, ո՛չ Սովետական Միություն...

Արցախը ազատագրուեց, Շուշին վերադարձավ...

Ժողովուրդը մեկ մարդու դեմ «Միացում» կը գոչեր...

Արցախը մնաց հեռու, աղախվում է շուրջի ազա...

30 տարիներու Ղարաբաղեան տունդարձի այս շրջանը...

Սուրիահայ երիտասարդ մը, որ դիմատեսքի վրայ արա...

Եկաւ 44-օրեայ լուսաբանումը, մեծ լուսաբանում...

«Վտանգավոր շրջադարձ՝ Բաքու-Երեւան բանակցություններում»

Բրյուսելյան հանդիպման իրանական արշապանները

ԳՐԻԳՈՐ ԱՌԱՔԷԼՅԱՆ

Իրանագետ

Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանի, Եվրոպական խորհրդի...

Թեև հայ-ադրբեջանական անցուղադերին ուժի-ուժով հետևող...

Այդդիսի հրադարարկումներից է ԻԻՀ ԱԳՆ-ի հետ փոխկա...

«Եվրոպայում կայացած Բաքու-Երեւան բանակցությունների կարելու ազդույն...

Շառլ Միշելի մասնակցությամբ սեղի ունեցած եռակողմ հանդիպումից...

Շառլ Միշելի հայտարարության մեջ նշված է, որ Արցախ ուղարկվող...

Շառլ Միշելի հայտարարության մեջ նշված է, որ Արցախ ուղարկվող...

բաղից հայերի, հեսագայում մատուցողների հետադուր...

Եթե մինչև 2025 թվականը, այն է՝ մինչև հակամարտության գոտում...

Վերլուծաբան Էսաան Մովսիսյանը եռակողմ հանդիպման արդյունքներից...

Մովսիսյանի կարծիքով, «Չանգեզուրի» միջանցքի հարցը միակն էր...

Իրանի վերլուծաբանի համոզմամբ, Հայաստանի սարածովյան անցումը...

Ըստ Մովսիսյանի, ներկայումս Բաքուն բանակցություններ է վարում...

արցախահայության ղախանջի բավարարումը: Քանի որ Եվրոպայի ու ամերիկացի ղախանջ...

Հայերին շրջափակման ենթակելու նպատակով իրականացված...

Ըստ Մովսիսյանի, ներկայումս Բաքուն բանակցություններ է վարում...

Հայաստանի մեծությամբ վարկը կախված է Արցախի իրավիճակի հանգուցալուծումից

➔ **1** Դրանից հետո խոսել միջազգային հանրության սրվելիք երաշխաներից, Բախի ու Ստեփանակերտի երկխոսությունը հնարավորությունից՝ սա չգիտեմք անգամ ինչ էլիքներով բնորոշել: Բայց համ էլ՝ ոչ մի կարգից քան չի առաջարկվում ընդհանրապես, չի խոսվում նաեւ այն մասին, թե ջանքեր լինո՞ւմ են զործարկվել օդային հունանիստ միջանցք սրանորելու ուղղությամբ: Իսկ Հայաստանի եւ Ադրբեյջանի սահմանագրաման եւ դրա շուրջ հսակեցումների մասին խոսելը, ներկայումս Արցախում կասարվողի ֆոնին (մասնավոր՝ **Սիտ Գրիգորյանը** հայցնել էր, որ վերջին հանդիմանը համաձայնություն չի հաջողվել ձեռքբերել), դարձադրեց կարելի է աքսուրդ համարել:

Արցախում տեղի ունեցողի հանգուցալուծման բովանդակությունը, նկատմամբ, հեռագամ անդրադարձներ է ունենալու հայկական ամեն ինչ վրա՝ Սիտյունում էլ, Հայաստանի մեծությունում էլ, ու նախ եւ առաջ Հայաստանի մեծությունում, որոշեց այդպիսին, վարկն է արժենալու: Դա ցուցիչ է լինելու մեր իմունիտեի, մեր արժանապատվության աստիճանի, մեր ինքնապաշտպանական բնագրի գոյության չգոյության, Հայաստանի իշխանության՝ ֆնությունից վերջանակամաղես կսրվելիչկսրվելու, տո հենց հայերիս՝ ազգ ու իրենից բան ներկայացնողի ֆնությունից կսրվելիչկսրվելու առումով: Սա ցավոք ու աննախադեղ թեսթ է: Եթե Հայաստանի ղեկավարները Արցախի հարցի ֆաղաֆական լուծումից ձեռք ֆաշելով՝ ուզում են որոշեց մեծություն ու մեծության ղեկավար ընկալելի լինել աշխարհի համար՝ աղա խորատես սխալվում են. ոչ մեկի համար ընկալելի չէ իր ազգակցներին սովանահության եւ թեմանու երախն ուղարկող ղեկավարն ու նրա մեծությունը: Այնպես որ՝ ուզեք, թե չուզեք, Արցախի հարցն է դառնալու այն ուղեգիրը, որը բարեհաջող, ֆաղա-

ֆական իրավունքների ղեկումնամբ լուծելու դեմքում է միայն թույլ տալու ղեկավարի ու մեծության հայտ ներկայացնել հենց միջազգային հանրության մեջ: Զիջեցի՞ գլխներիդ անընդհատ ընկույզ են կոսրելու, մեր մեծության գլխին ով -ինչ ուզեմա՝ անելու է, ամբողջ աշխարհում է հայը նվաստանալու, դա ոչ միայն Հայաստանի կամ Արցախի հայերին է վերաբերելու: Այն դեպքում, երբ գրվում էին այս տողերը, Հայաստանի հրավերով հրավիրված ԵԱԿԿ խորհրդի նիսում ֆնարկվում էր Արցախի շուրջ ստեղծված իրավիճակը, ու մթնոլորտն այնպես սրվեց, որ Ավստրիայում Ադրբեյջանի դեսպանը, որը ԱԳ նախարար **Արարատ Սիրգոյանի**՝ վիճակը համադարձակ ներկայացնելու ելույթին ֆնադատությամբ է դատախանել: Այսպիսի դեմքերում նաեւ դատարար տեղի դռներ Երկազնելու:

Ասեմ, որ թեեւ ուճաքած՝ ելք որոնում են բոլորը: Ուճաքած, որովհետեւ 44-օրյա դատարարը տեսած Հայաստանն ու Արցախը նախ դեմ է անմիջադեղ լուծած լինելին երկու մեծությունների դատարարին անվասնություն հարցը: Են որ դատարարներն էին Աղավն ու Բերան հանձնել թեմանում, դիտի այս ելքը կանխատեսած լինելի, ու ֆանի ձանաղարիք բաց էր՝ Արցախ մի ֆանի տարվա չիչաջող սնուդամթեր կրած լինելի (խոսքը դատարարների կողմից սեֆական ներֆահարկեր ու ձեղնահարկեր կրված այլուր ու հնդկաձավարի մասին չէ), այլ 120 հազար մարդու դատարարին անվասնությունն աղախովելու: Պատերազմող մեծությունը, որ միտե ենթակա է դատարան, նախ լուծում է երեք հարց՝ զեմի, դատարի եւ խմելու ջրի անկախ աղբյուրի: Լուծել է, խիստ կասկածում են, եթե այդ, ինչու են թեսնված արցախցիները հավաքների

ժամանակ ուճաքափվում: Եթե չեք լուծել՝ աղա Արցախի էլ, Հայաստանի դեմքում էլ՝ ուն են դեմք ձեռք ղեկավարները: Եթե, իհարկե, այս բոլորը դիտարկյալ չի կազմակերպվում՝ հասուկ նդասակով, ասեմ՝ ինքնուրույն դատարարելու: Իսկ վստի եք, որ մի տարի հետո Հայաստանը նույնպես դատարան չի ենթակվելու:

Ելքերի որոնման տարածակն առաջարկների շաք հանդիմեցիմք. դիմել՝ Ռուսաստանի կազմ մեներու (խոսքն Արցախի մասին է), դիմել Իրանին, դիմել սրան, դիմել նրան: Հայաստանի կողմից հունանիստ օդային կամրջի առաջարկը ես վարկանիտում էր: Հայաստանը մի հաջեբրողի չափ էլ չկա, հարցնում էին սոցիալական ցանցերում: Արցախցին չի ուզում ինքնուրույն Ադրբեյջանին, հո խավիարախեղդ եղած Շառլ Միտելի կամ Տոյվո Կլարի ասելով չի, եթե ռուս խաղաղադատները մի կողմ են ֆաշել եւ ուղղաթիռով սուկ սեֆական սնունդն են ներկրում, աղա աշխարհին դեմք հասկազնել, որ արցախցին էլ սովորական մարդ է, ինչդես մնագածը, ու եթե ոչ մի հնարավորություն չկա՝ ՄԱԿ-ն արակարգ լիազորություններով սննդի հիմնադրամներ ունի, թող օդային ձանաղարիով սնունդ հասցնեն, միչեւ ինչ-որ լուծում: Ի դեմք՝ ՌԴ ԱԳՆ այն հայտարարությունից հետո, որտեղ ասվում

էր, թե Հայաստանի ղեկավարն է ձանաչել Ադրբեյջանի տարածակն ամբողջակամությունը, ու դրանից հետո իրավիճակ է փոխվել, տարածակն բաներ են կասարվում, Ադրբեյջանը հակադարձումներ է անում ՌԴ ԱԳՆ-ին, Թուրքիան խոսում է մեկուկես տարուց ռուս խաղաղադատների հեռանալուց, ՌԴ ԱԳՆ- ներկայացուցիչը մասնացույց է անում, որ Թուրքիան նոյնեբերի իննի համաձայնության մասնակից չէ, իսկ Հայաստանի ուղղությամբ էլ տակառ է գլորում իր վերջին ձեղազույցում, թե ՀԱԿԿ առաֆելության տեղակայությունն Հայաստանում շաք խնդիրներ կլուծեք, ու այդ առումով՝ զնդակը Հայաստանի դատում է (սա որոշեց հակաֆասարկ այն վերլուծաբաններին, որոնք կարծում են, թե Ռուսաստանը տարածաշրջանից հեռանում է): Այսինքն՝ տարածաշրջանային խառնաշփոթը խորանում է՝ հայերիս համար ոչ մի լավ բան չիտեսանալով:

Բոլոր դեմքերում տեղի ունեցողը դատարարից հետո մի նոր ֆնություն է բոլոր հայերիս համար, սրա հետ համաձայն է տեսակեք ունեցող ամեն հայ: Ոչ մի արդարացում չի լինի՝ եթե սննդի դակասից արցախցիների մախեր գրանցվեն: Միաժամանակ՝ մասացույցը ֆաղաֆական բովանդակություն դեմք է ունեմա, ու ոչ թե հանգի սուկ հունանիստ դատարարների: Իհարկե, Հայաստանի եւ Ար-

ցախի շուրջ կասարվող ընդհանուր, գլորալ դրոցեսների մի դեմք է, ու այս իմաստով միանճանակ լուծումներ դեմք է զեներել, բայց դա չի արդարացում Հայաստանի իշխանությանը, որն արցախցիների խնդիրները հասցեագրում է ուն ասես, բայց ոչ իրեն, միայն, ինչդես ասում են, միջազգային ասղարեզում Արցախի ինքնուրույն հովանավորի դերը սանձներով, այն ես՝ սխալ մոնեցումներից եւ անցեսելով Արցախի խնդիրի դատարարական համատեքստը:

Չարմանալին, սակայն, մի ուրիշ բան է, Հայաստանի նախկին առաջին դեմքերի ֆաղությունը (խոսքը նրանց գրաշարած նոտերի մասին չէ, այլ հենց իրենց): Մեկ անգամ չէ, որ մեր թերթում գրել ենք, որ նախկին ղեկավարներն ու արագործնաղարարները հարկ է որ Արցախի խնդիրի հաջորդական ֆայլերի մասին սկզբումբային, համաձայնեցված ֆաթեթ հրաղարակեն՝ դա հասցեագրելով ներկա իշխանությանը եւ դատարարները իրավունքով շարժվել այդ ֆայլերի տարաբանությամբ: Մեր այս առաջարկն այժմ այլ վերլուծաբաններ են առաջարկում են, ու էլի ֆաղություն: Արցախի հարցը, ինչդես վերեում մեցիմք, Հայաստանի մեծության վարկն է արժենալու, ու այս իմաստով լուռ սղասել, միչեւ այդ վարկը չուկ դառնա՝ խոսովանեք, տարածակն է: Թե՞ նրանք մի ծրագրից են տեղյակ, որ զեմել է տարիներով ու հիմա իրակամացվում է:

Մի հետաֆրական դիտարկում ես. շաքերը նկատեցին, որ «Հայաֆվեն» սկսվելուց հետո Արցախ մեռող հունանիստ միջանցքը ամբողջովին ֆակվեց, այդդիտով՝ «Հայաֆվեի» ակտուալությունը երկրորդ դեմք մղելով: Չուզադիտություն է՝ չգիտեմք: Այս դեմքն ամենաակտուալ թեման Արցախում սովն է:

➔ **2** Իրանցի վերլուծաբանի համոզմամբ, Բախում ցանկանում է արցախահայությանը դախել որոշեց դատարար, ստուգնել նրանց՝ հետագայում երկրից վարելու ակնկալիքով: Վերլուծաբանը թե՛ Երեւանին, եւ թե՛ Ստեփանակերտին կոչ է անում դալարել ցեղասղան ֆաղաֆակամության դեմ: Մովախեղիանի դատարարացմամբ, այս զաղաֆարին դեմ լինելով հանդերձ, Մոսկվան ուճերի հավասարակշռությունը ֆոդեքելու հարցում կամք չի դրենտում: Իսկ Բախի հետ տարվող Եվրամիության դիվանագիտական ջանքերն էլ լուրջ չեն ընկալվում: Իրանն էլ դեռ այս խնդիր էությունը խորատես չի դատարարացում:

Մովախեղիանն իր վերլուծակամում զգուճացում է, որ Արեւելի ու Արեւմուտի անտարբերության դատարարով որոշ հարցեր կարող են Լեռնային Ղարաբաղում իրենց վերջնական լուծումն սանալ:

Մովախեղիանի կանխատեսմամբ, եթե Իրանի սահմաններին ուղղված Բախի ծավաղաղաշակաման նկրում-

ները, ՆԱՏՕ-ի ու Իսրայելի ազակցությամբ, ներառեն ողջ Ղարաբաղը, եւ Իրանի հետ հազարամյա բարեկամական կաղեր ունեցող հայերը վերանան այս տարածաշրջանից, կբազմաղակվեն Իրանի անվասնագային ու ֆաղաֆակամ մարտարարները: Նա հիտեցում է Հայաստանի վերահսկողության տակ եղած Իրանի ու Ղարաբաղի 140 կիլոմեքսանոց ընդհանուր սահմանը, որը 44-օրյա դատարարից հետո այլեւս վերահսկվում է ալիեյան վարչախմբի կողմից ու խորհուրդ է տալիս չմոռանալ դատարարից հետո սիոնիստների, Թուրքիայի, ՆԱՏՕ-ի ու թաֆիիրականների կողմից Իրանին դատարարված մարտարարների մասին, որի դատարարով Իրանն իր հյուսիս-արեւմտյան սահմաններում, **Ալիե-կն** ու **Երողանին**, ինչդես նաեւ նրանց կարգադրիչներին կարգի հրավիրելու համար սիտված եղավ անց-

«Վտանգավոր շրջադարձ՝ Բախու-Երեւանի բանակցություններում»

կացնել երկու լիարժեք գրավարժություններ:

Եսան Մովախեղիանը նաեւ անդրադառնում է Հարավային Կովկասում Ռուսաստանի վարած, իր խոսեբրով՝ «նարցիտային ու աղաֆառուցողական» արտաֆին ֆաղաֆակամությունը, որն Իրանի համար լուրջ խնդիրներ է առաջացրել: Ըստ հեղինակի, եթե Մոսկվան մտադիր է Թեիրանի մարտարարական դաշնակիցը դառնալ, չդեմք է Թուրքիայի դեմ ոչ բարեկամական երկրին Կովկաս ներթաֆանցելու հնարավորություն տա:

Մովախեղիանը համոզված է, որ Ռուսաստանը խոչընդոտում է կովկասյան գործընթացներին Իրանի ակտիվ ներգրավվածությունը, այն կեղծ կանխավարկածով, որ Թեիրանի ներկայության դատարարով, իրավիճակն ավելի է սրվում:

Կրկին անդրադառնալով հայ-արբեյջանական հարաբերությունների կարգավորման հարցում Արեւմուտի ներգրավվածությանը, վերլուծաբանը եզրակացում է, որ Թուրքիայի, Իսրայելի ու ՆԱՏՕ-ի ակտիվ ներգրավվածությունը, ինչդես նաեւ ռուս-ուկրաինական դատարարը, ֆոդեքել են Հարավային Կովկասում իրերի դատարարվածությունը: Մովախեղիանի կարծիքով, նախկին գործիակազմերով այլեւս հնարավոր չէ կառավարել տարածաշրջանի ձգնաժամերը: Հայ-արբեյջանական հարաբերությունների կարգավորման հարցում Եվրոպայի ու ԱՄՆ-ի ակտիվ ներգրավվածության դալմաններում, հավելում է իրանցի վերլուծաբանը, օրեցօր թուլանում է Իրանի դերակատարությունը Հարավային Կովկասում եւ հասկաղես՝ Հայաստանում, որի հետեւանով Իրանը ձեռք է բերում դիտորդի կարգալիճակ:

ԱՆԱՀԻՏ
ՀՈՎԱՏԵՓՅԱԼ

Պատճռական Բեռլինից ակնկալում ենք «Լյուֆթբրյուֆ Ստեփանակերտ» կյանքի կոչել

Գերմանական table.media հարթակը հուլիսի 18-ին հրատարակել է **Թորփաս Փիթց** ուժազրավ վերլուծականը՝ Չայասան-Ադրբեջան հարաբերություններում Գերմանիայի ակտիվ դերակատարման անհրաժեշտության մասին: Փիթցը Բեռլինի Միջազգային խաղաղարար կենտրոնի (ZIF) վերլուծական խմբի ղեկավարի տեղակալն է: Շահույթ չհետադուրդող այս կենտրոնը հիմնադրել են Գերմանիայի Դաւենային կառավարությունն ու Բունդեսթագը 2002-ին: Կենտրոնը մի ԷՄԻՔՍ գործառնություն է իրականացնում միջազգային մարդասիրական եւ խաղաղադատական առաքելությունների աշխատանքներում, մասնակցում է ֆաղափարակալական անձնակազմ հավաքելու, նրանց նախադասարարելու, տեղափոխելու, ինչպես նաեւ իր ծառայությունները ստասարկում ընտրություններին մասնակցող դիտորդական առաքելությունների համար: «Դաւենային կառավարությունը մոտ 30 տարեկանում է ավելի քան 4000 զորամասի իր ֆաղափարակալ կեդրոն Չայասանի եւ Ադրբեջանի միջեւ խաղաղ գործընթացն առաջ մղելու համար», գրում է Թորփաս Փիթցը: «Հունիսի վերջին չորս հայ զինվոր է զոհվել ադրբեջանական զորքերի հարձակման հետեւաբնով՝ հենց Լեռնային Ղարաբաղում հրադադարի գծի վրա: Ըստ պատճառական Բաֆլի՝ ադրբեջանական կողմը ղաթաթաթանել է հայերի հրետանու կործանումը: Ժամանակակից առումով վերոհիշյալ էսկալացիան համընկավ ԱՄՆ ղեկավարող Էնթոնի Բլինկենի եւ խաղաղ բանակցությունների համար Վաշինգտոնում հանդիպած Չայասանի եւ Ադրբեջանի արտգործնախարարների հանդիպմանը, որ հուլիսի նշան է», գրում է Փիթցը, եւ նկատել է, որ այս, որ վաղուց հայտնի օրինակաբանությունը ԼՂ հակամարտության շուրջ ամենաբարձր մակարդակով զգալի առաջընթացը դարձրեց խաղաղ ուղեկցվում է էսկալա-

ցիաներով, որ ակնհայտորեն ճնշում գործադրելու նպատակ է հետադուրդում: «Դաւենային կառավարությունը կարող է իր ազդեցությամբ սա փոխել», կարծիք է հայտնում վերլուծականի հեղինակը, եւ առաջարկում՝ սարտակարգից Չայասանում տեղակայված, գերմանացի բարձրաստիճան ուսիկան Մարկուս Ռիթերի ղեկավարած ԵՄ առաքելությունը վերջապես ոչ միայն հասնի ծրագրված օրերաշիվ հզորությանը, այլեւ ստանա անհրաժեշտ սարքավորումները դարձնելով բոլոր նախատեսված գործողություններն իրականացնելու համար: Հեղինակն իհարկե չի ֆոլգերծում, թե ինչպիսի գործողությունների մասին է ակնարկում: Թորփաս Փիթցն այնուհետ գրում է՝ «Բրյուսելում ԵՄ դիվանագիտությունը կարող է ճնշում գործադրել նաեւ Չայասանի եւ Ադրբեջանի ղեկավարների՝ **Նիկոլ Փաշինյանի** եւ **Իլիամ Ալիևի** վրա՝ Վաշինգտոնում սկսված բանակցությունները վերսկսելու համար: Ի վերջո մեծ հույս կա, որ մինչ այս սարքված բանակցություններում առաջընթացի կհասնեն»: Թորփաս Փիթցը հիշատակում է, որ ԵՄ-ն 5 հանդիպում է կազմակերպել 2022 թվականից ի վեր: «Մայիսին Չայասանի վարչապետ Փաշինյանն առաջին անգամ ճանաչեց, որ Ղարաբաղը ադրբեջանական տարածք է՝ այդու «լուծելով» հակամարտության կենտրոնական վիճելի կետերից մեկը: Սակայն անկախից այս բնակչության համար անվտանգության միջազգային երաշխիքների նրա դաժանաբան հանգեցրեց Բաֆլի ակնհայտ հակազդեցությանը: Հենց այստեղ է, որ միայն իր դերն ունենա ԵՄ-ն, որը զարմանալիորեն կենտրոնական դերակատարում ստանձնեց անցյալ տարվանից: Նա կարող է ԵՄ-ն ակնհայտորեն ճնշում գործադրել, որ հակամարտող կողմերը

բանակցեն, կարծիք է հայտնում Փիթցը եւ ԵՄ-ն ակնարկում: Թե՛ սահմանի լիցիտիմացիայի (դեֆակտոյալ) հարցում փերվարից ի վեր կարելու դեր է խաղում 100 անգամ աշխատակիցներից կազմված ԵՄ առաքելությունը: Նրանց սրված մանդատը լրանում է 2025-ին, գլխավոր նստավայրը Եդեզմանում է, մասնաճյուղերը՝ Կաթմանում, Գորիսում, Ջերմուկում, Մարտունիում եւ Իջեւանում: Բացի սահմանի երկայնքով կանոնավոր դարձվելով կառավարող դերակատարից, որ բացառապես Չայասանի տարածքում է, առաքելության խմբիչն է հակամարտող կողմերի միջեւ հաղորդակցության եւ դեֆակտոյալի մեխանիզմների հաստատման ուղիներ գտնելը: Նաեւ աջակցում է սահմանագաման աշխատանքներին եւ ԵՄ-ի, Չայասանի եւ Ադրբեջանի ներկայացուցիչների միջեւ եռակողմ բանակցություններին: Փիթցը շեշտում է, որ Բաֆլուն դժգոհում է ԵՄ առաքելությունից: «Իսկ Չայասանի կառավարությունը հուսով է, որ առաքելության ներկայությունը սահմանամերձ գոտում կնվազեցնի միջադեպերի թիվը, դաժանաբանից վահանի դեր

կառավարությունը մեծ է օգտագործի այս առիթը՝ Ադրբեջանի դաժանաբան ընդառաջ վարչապետ Փաշինյանի՝ խաղաղության հանգեցնող Ղարաբաղը ճանաչելու գործընթացն էլ ավելի ամրապնդելու համար, առաջարկում է Թորփաս Փիթցը: Նա սակայն մոռանում է մի կարեւոր հանգամանակ. Եթե Փաշինյանը, Ֆրանսիայում հայկական սփյուռքին ազդեցիկ ներկայություն ունի, եւ Բաֆլուն շեշտադրում է այդ հանգամանակը, ապա Բաֆլի էներգիկներից կախված Բեռլինը, ԳԴՀ-ն ու ԵՄ-ն «վստահելի գործընկեր» կմիտվեն եւ հաստատել իրենց՝ Ադրբեջանի հանդեպ մեղմ ասած ոչ չէզոք դիրքորոշումը: Գերմանիայի արտգործնախարարությունը որեւէ անգամ չի հայտարարել, թե հայադրբեջանական հակամարտության մեջ ո՞վ է զոհ, ո՞վ՝ դահիճ, չի ձեւակերպել, որ ադրբեջանական ՋՈՒ հարձակվել է Չայասանի ինֆրախաղաղ տարածքի վրա, օկուպանտները սակավին մեր երկրի տարածքում են, իսկ Արցախի՝ ոչ միայն միակ ուղին են փակել՝ Չայասանին ազուցող Բերձորի միջանցքը, այլեւ դանդաղ ազգաբնակչությանը դասադասում են սովի եւ մահվան: Զարափառ Փիթցին միայն հիշելու է, որ այս դաժանաբան ազդեցիկ կլինի, եթե Բեռլինը մոնիթորինգի օրինակ օրային հաղորդակցությամբ Ստեփանակերտ սնունդ եւ դեղորայք առաքելու հրատարակությունը: Երկրորդ աշխարհամարտի դասադասով երկու բեռներն է միջեւ բաժանված Բեռլինը տեսել է, մինչ օրս դասում է այդ մարդասիրական «Լյուֆթբրյուֆ Բեռլինի» մասին: Հենց այդպիսի օրային կամուրջ՝ «Լյուֆթբրյուֆ Ստեփանակերտ» միջոցով կյանքի կոչի դաժանաբան Բեռլինը, որ բարոյական իրավունք ունենա հայադրբեջանական հակամարտության մեջ միջնորդ լինել:

➔ **1** Անուշտ թե մեծ մարտահրավեր մըն է այս նախաձեռնությունը, ուր մեծ է կարենամք հասունութիւն ցուցաբերել մեկուկի դեղիվ մեր ֆաղափարական, յարանուսական, եկեղեցական կամ այլ բոլոր ներքին տարակարծությունները: Մեր բոլոր եկեղեցական կառույցները, ՀԲԸՄ-իությունը, ֆաղափարական ու բարեսիրական կազմակերպությունները, Ամերիկայի Հայկական Հանագումարը եւ այլ՝ նման կազմակերպություններ մեծ է մասնակցող ըլլան այս գործում հաւաքականութեան գործընկեր է դարձապէս անուանել «Արցախի Փրկութեան Համաշխարհային Համահայկական Շարժում»:

Իրազեկ ենք անուշտ, եւ յաւկապէս եւ անձնապէս կը գիտակցին այն մեծ դժուարութիւնները, զորս կընայ դիմազրաւել այսպիսի նախաձեռնութիւն մը: Մարտահրաւերը այդ բոլորը յաղթահարելու կամ ԵՄ-ն անգնելու մէջն է, նկատելի ունենալով աղէտի մեծութիւնը:

Թէեւ ոչ միակը, սակայն գլխաւոր նպատակը այս տարածումին դարձի ըլ-

Հաւաքաբար յանցաւոր ենք՝

Եթե անմիջապէս չհասնինք Արցախին օգնութեան

լալ հայաշատ բոլոր երկրներում մեջ ստեղծումը միջազգային տեղեկատվութեան այնպիսի ուժգնութեամբ արկի մը, որ Ազերի ցեղասպանական ոճրային տարածումներում լրատվութիւնը, Ուրբանական աղէտին լուրերում հետեւեմաստիկ սկսի դառնալ: Պէտք է մասնաւոր լրատվութեան բառադասարէն ամբողջովին ջնջել տարածակարքար Արցախահայութիւնը որդէս Ասր-դէյձանը բաժանման առաջընտրող «անջատողական խմբակ» ներկայացնելու ներկայ ձեւակերպումը, որ տարածուած է միջազգային մամուլին մէջ: Արցախի գոյութիւնը ոչ մէկ կերպով կ'առնչուի Ասրդէյձանի հողային անբողջականութեան:

«Արցախի Փրկութեան Համաշխարհային Համահայկական Շարժումը»

նոյնքան դաժանաբան խստութեամբ դարձի Հայաստանի իշխանութիւններէն ակնկալել եւ դաժանաբան, որ անոնք, ստիղողական թափով եւ անմիջապէս ձեռնարկեն միջազգային գործողութեան, դեռութեանց մակարդակով: Առաջին հերթին մէտք է անմիջապէս եւ կրկնակի դաժանաբան ՄԱԿ-ի Արցախի վերականգնումը հարցը միջազգային միջազգային նախաձեռնութեան կամ ուսիկանական միջամտութեամբ դարձադրել Լաչինի (Բերձորի) միջանցքին անմիջական բացումը:

Սիրելի հայրենակիցներ, ազգային մեծ աղէտի մը գործադրութեան սեմին է որ կը գտնուին: Շատ դասադասութիւններ կարելի է մեջբերել առաջարկուած այս նախաձեռնութեան արգելի հանդիսանալու համար: Անոնք բոլորը սակայն ամբողջովին կը նստեմանան, երբ նկատելու մը ազգին սղաղմացող աղէտին ահաւորութիւնը:

հաստատել եւ սկսինք այս անյետաձգելի աշխատանքը:

Ձեռնարկելով այս տարածումին՝ առաջին հերթին յոյս միայն ներքնաբեր Արցախի մեր բոլորներում եւ եղբայրներում: Անելի եւս կարելուութեամբ միայն մոլաստենք միջազգային արդարութեան գործադրութեան, եւ մասնաւոր՝ միայն առաջը առնենք մարդկային ոճրային մեծ արարի մը գործադրութեան:

Սիրելի հայրենակիցներ, ազգային մեծ աղէտի մը գործադրութեան սեմին է որ կը գտնուին: Շատ դասադասութիւններ կարելի է մեջբերել առաջարկուած այս նախաձեռնութեան արգելի հանդիսանալու համար: Անոնք բոլորը սակայն ամբողջովին կը նստեմանան, երբ նկատելու մը ազգին սղաղմացող աղէտին ահաւորութիւնը:

ՆԱԻՐ ՅԱՆ

Ուզում եմ մասնադարանի սնօրեն լինել, բայց դոկտորի կոչում չունեմ՝ ֆ. ոչինչ, դոկտոր լինելն այնու դարձադիր չէ

ԿԳՄՄ փոխնախարար, արվեստագիտության թեկնածու Արա Խզմայյանը նշանակվեց Մասնադարանի սնօրենի պաշտոնում

Մինչ այս վերջնադրույնը, սնօրենի նախընտրական դաշտում անցել է բորբոքված կրեմլ, որովհետև նյարդերով, բողոքի դրսևորումներով: **Պատճառն այն է, որ նշանակվել է իջեցվել:** ԿԳՄՄ նախարար **Ժաննա Անդրեասյանը** կանոնադրության փոփոխություն է արել: Մինչևի հիմա, Մասնադարանի սնօրեն ընտրվելու համար թեկնածուն դեմք է դարձրել ունենալ դոկտորի գիտական աստիճան: Անդրեասյանի կատարած փոփոխությունից հետո դոկտորի աստիճան ունենալը դարձադիր չէ, թեկնածու լինելն էլ բավական է: Նախարարը, ի դեմք, նաև Մասնադարանի հոգաբարձուների խորհրդի նախագահն է: Թեև նա հայտարարել է, որ կանոնադրության փոփոխությունը չի արել հանուն Արա Խզմայյանի, որովհետև դոկտորի աստիճան չունեցող փոխնախարարը դառնա Մասնադարանի սնօրեն, բայց փաստացի կանոնադրության փոփոխությունը հենց այդ նպատակին էլ ծառայել է:

Նախարարի այս քայլը զայրացրել է գիտության նվիրյալներին, Մասնադարանի հնաբանակ հայագետներին: Մետրոդ Մաթևոսի անվան հին ձեռագրերի մասնադարան-ինստիտուտի սնօրեն կարող է դառնալ ով ցանկանա՞, դոկտորի աստիճանը դարձադիր չէ: **Սա որակի անկում է, գիտության, հայագիտության, մասնագիտության արժեզրկում:**

Ի դեմք, հայագետ, աղբյուրագետ, արվեստի դասախոս, դասական գիտությունների դոկտոր (2008), դոկտոր (2015), Մասնադարանի գիտական գծով փոխսնօրեն (2018 թվականից), Մասնադարանի սնօրենի ժամանակավոր ղեկավար (2023 թվականի մարտի 7-ից) **Կարեն Սաթևոսյանը** նույնպես սնօրենի թեկնածու էր, իսկ գիտությունների դոկտոր **Արծրունի Սահակյանը** իմաստագետ էր հայտնվել:

Սնօրեն ներկայացված է հոգաբարձուների խորհրդի կազմը՝ գերակշռող մասը՝ իշխանական ներկայացուցիչներ, այդ թվում՝ վարչապետի աշխատակազմի ղեկավար Արայիկ Գարսիանյանը:

Ու դարձ է, որ այս կազմը սնօրենի ղեկավարում դոկտոր-դոկտոր Կարեն Սաթևոսյանին չէր ընտրելու,

այլ ընտրելու էր արվեստագիտության թեկնածու, փոխնախարար Արա Խզմայյանին, որի մասնագիտական ուղղությունը նախ եւ առաջ թատրոնն է, դերասանությունը: Խզմայյանը 2009-17 թթ.Մասնադարանի արխիվային բաժնի վարիչն է եղել:

Մետրոդ Մաթևոսի անունը կրող Մասնադարանը 1954 թվականից մինչ օրս 4 ղեկավար է ունեցել՝ 4 երեւելիներ՝ ակադեմիկոս Լեւոն Խաչիկյան, ակադեմիկոս Սեն Արեւաշյան, բանասիրության դոկտոր Գրիգոր Թամարազյան, դասական գիտությունների դոկտոր Կահան Տեր-Ղեւոնդյան: Իսկ վերջին ամիսներին սնօրենի ղեկավարներն էր ղեկավարում գիտությունների դոկտոր, հայագետ Կարեն Սաթևոսյանը:

Բոլորն էլ զսարյուն գիտնականներ են, անվիճելի մեթոդականներ, որոնցից ժառանգել են մեր դասական, մասնագիտության արժեքավոր ուսումնասիրություններ ու գրքեր, բոլորն էլ խոր հետք են թողել մեր Մասնադարանի կենսագրության մեջ:

Մասնադարանի սնօրենի «ընտրությունը» իշխանությունների հերթական բլոկադան է, որից մերս ոչ իշխանական շրջապատից մարդ ուղղակի չդեմք է լինի, որը բացառում է թեկուզ արժանի, բայց ոչ յուրային ցանկացած մեկի ներկայությունն ու գործունեությունը: Եվ սա իրադրություն է. վիճարկի մագիլները հասան Մասնադարան:

Չիտեցնենք, որ Նիկոլ Փաշինյանի իշխանության օրոք Մեթոսյանի փոխնախարար նշանակված, հետո՝ նախարարի դարձանքը կատարող դարձած **Նազելի Ղարիբյանը** Մասնադարանի Թանգարանային մասի ղեկավարն է:

Մասնադարանի հոգաբարձուների խորհրդի կազմում հետեւալ անձինք են՝ **Ժաննա Անդրեասյան** ԳԳ կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարար (հոգաբարձուների խորհրդի նախագահ)

Արայիկ Գարսիանյան ԳԳ վարչապետի աշխատակազմի ղեկավար

Տնտեսագիտության ինստիտուտի առօրյան

Նոր լաբորատորիան գործում է

ԳԳ-ում գիտության զարգացմանը մեծ ծնունդ է տրվում: Այս ցուցանիշից մեծ ծավալի գիտական աշխատանքներ են կատարվում ԳԳ ԳԱԱ մասնագիտության ինստիտուտում: Մասնավորապես, օրերս ինստիտուտում բացվեց արդիական սարքավորումներով կախավորված համակարգչային լաբորատորիան: Այն հնարավորություն կընձեռնի գիտախառնակներին բարձրացնելու ոչ միայն իրենց մասնագիտական, այլ նաև մասնագիտության սարքեր հարցերի վերաբերյալ բազմակողմանի գիտելիքներ ունենալու մակարդակը: Կախավորված լաբորատորիան լավ հարթակ է հասկալու տրիասարդ, շտապային գիտախառնակների, աստիճանների եւ բոլոր մասնագետների համար:

Բացման խոսքով հանդես եկավ ինստիտուտի սնօրենի ժամանակավոր ղեկավար, մասնագիտության թեկնածու, դոցենտ **Մերի Մանուչարյանը:** Նա կարեւորեց «Տնտեսագիտական լաբորատորիայի» դերը եւ նշանակությունը արդիական խնդիրների լուծման, փորձի փոխանակման, ԳԳ-ում մասնագիտական մեթոդական գաղափարների համար: Լաբորատորիայի ստեղծման գործում հսկայական է ոչ միայն Մերի Մանուչարյանի, այլ նաև բաժնի վարիչ **Վլադիկ Մանուկյանի**, երիտասարդ եւ շտապային կրտսեր գիտախառնակների **Դավիթ Պետրոսյանի**, **Հովհաննես Ասատրյանի** եւ այլոց վասակը: Նրանց ամենօրյա ֆրեյմային եւ նվիրված աշխատանքով ծնվեց բնագավառում եզակի լաբորատորիան: Ուրախալի է նաև, որ այն մեծ խանդավառությամբ են ընկալում հասկալու ինստիտուտի երիտասարդ գիտախառնակները:

«Ինստիտուտը համագործակցում է ԳԳ Կառավարության սարքեր մարմինների, ստորաբաժանումների եւ նախարարությունների հետ: Հազվի առնելով այն հանգամանքը, որ Գիտությունների ազգային ակադեմիան ԳԳ Կառավարության ղեկավարական խորհրդատուն է: Ուստի ավելի են կարեւորում ինստիտուտի կողմից բարձրագույն կրթությունների եւ կիրառական առաջարկությունների ներկայացումը կառավարու-

Արթուր Սարխրոյան - ԳԳ կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարի տեղակալ

Արմեն Մարկոսյան - ԳԳ նախագահի օգնական (համաձայնությամբ)

Վահան Կոստանյան - ԳԳ արտաքին գործերի նախարարի տեղակալ

Սարգիս Հայրոցյան - ԳԳ գիտության կոմիտեի նախագահ

Անուշ Ասադյան ԳԳ գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախագահ (համաձայնությամբ)

Արսյուն Ամբասյան - ԳԳ դասական եկամուտների կոմիտեի նախագահի առաջին տեղակալ

Հոգ. Տ. Ասողկյան արք. Կարապետյան - Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի արխիպի եւ թանգարանների սնօրեն (համաձայնությամբ)

Զարեհ Սիմանյան - ԳԳ սպորտի գործերի գլխավոր հանձնակատար

Գուրգեն Գաթարյան «Մասնադարան» Մետրոդ Մաթևոսի անվան հին ձեռագրերի գիտախառնակական ինստիտուտ» ինստիտուտի գլխավոր ավանդատանի ժամանակավոր ղեկավար (համաձայնությամբ)

Դավիթ Ղազարյան «Մասնադարան» Մետրոդ Մաթևոսի անվան հին ձեռագրերի գիտախառնակական ինստիտուտ» ինստիտուտի գլխավոր ավանդատանի ժամանակավոր ղեկավար (համաձայնությամբ)

Հայկակ Արսենյան «Հայաստան» համահայկական ինստիտուտի գործադիր սնօրեն (համաձայնությամբ)

Ինչպես տեսնում ենք՝ Հոգաբարձության կազմի ճնշիչ մեծամասնությունը կառավարական ֆունկցիոներներ են:

Մյուս կողմից, ասում են, որ Արա Խզմայյանի նշանակման գործում վճռորոշ դերակատարություն է ունեցել ինչպես ԱՆՈՒՄ Հակոբյանը...:

ԹԱՍԱՐ ՄԻՆԱՅԱԼ

Լոնդոն

2023 թ. հունիս ամսին Մեծ Բրիտանիայի Մանչեսթեր քաղաքում եւ մայրաքաղաք Լոնդոնում տեղի ունեցան բարեգործական երկու համերգներ, որ կազմակերպել էր Բրիտանահայ Միությունը՝ Մեծ Բրիտանիայում ՀՀ դեսպանության հովանու ներքո: Չույզ երաժշտական միջոցառումների նպատակն էր աջակցել Կաթանի Արվեստի կենտրոնի համար շրջապատում գնելու եւ այն Վիեննայից մինչեւ Սյունիքի տեղափոխելու համար նախատեսված ծախսերին, որը երաժիշտ **Սեւակ Ավանեսյանի** նախաձեռնությունն էր: Հայաստանի այս սահմանամերձ երջանը ռազմավարական առումով խիստ կարեւոր է դեռության անվտանգության եւ անկախության դաժանման համար:

Այս բացառիկ համերգների հասուկ հյուրն էր ինքը՝ բելգիական անվանի թավջութակահար Սեւակ Ավանեսյանը: Արդեն մի քանի ամիս է, ինչ Սեւակը դամապավալ է իրականացնում՝ Կաթանի համերգասրահի համար մեծ դաժանում գնելու նպատակով: Կենտրոնը ճանաչողների դասնություն ունի, այնտեղ 1970-80-ականներին ելույթներ են ունեցել այնպիսի լեգենդար երաժիշտներ, ինչպիսիք են Արամ Խաչատրյանը, Արմեն Բաբաջանյանը եւ Վալերի Գեորգիելը:

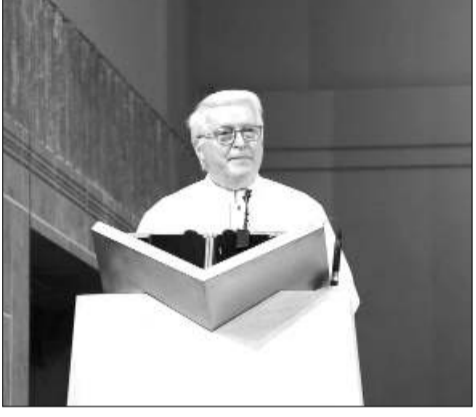
Անգլիայի բարեգործական համերգներին Սեւակ Ավանեսյանին էին միացել նաեւ շոտլանդացի երաժիշտներ, որոնք համերգային ճոխ ծրագրով հանդիսատեսին ներկայացրին եվրոպական եւ հայ մեծ կոմպոզիտորների գլուխգործոցները՝ Մոցարտից մինչեւ Բաբաջանյան:

Մանչեսթրի համերգը տեղի ունեցավ հունիսի 24-ին, Սուրբ Երրորդություն հայկական եկեղեցում, որը կառուցվել է 1870-ին եւ ամենահին հայկական եկեղեցին է Մեծ Բրիտանիայում: Մինչ համերգի սկսվելուց երկու ժամանակաշրջանում համերգի մասնակիցների, կազմակերպիչների եւ հյուրերի առջեւ փոփոխական հյուրասիրությամբ:

Համերգը բացեց 24-ամյա հորդահար, Բիրմինգհեմի Արքայական կոնսերվատորիայի երջանավարտ **Ջեֆ Մուրայանը**, որը կատարեց Թելեմանի թիվ 2 լիրիկական ֆանսագիան: Երեկոյի երկրորդ կատարողը 21-ամյա՝ արդեն իսկ հոյակապ ջութակահար **Պոլինա Շարաֆյանն** էր, որը հանդիսատեսին ներկայացրեց երկու ստեղծագործություններ՝ Կոմիտասի «Ծիրանի ծառը» եւ Բախի հայտնի Չակոնան: Պոլինան Լոնդոնի Արքայական երաժշտական ակադեմիայից լիարժեք կրթություն է ստացել՝ սովորելով մատերո **Լեոն Զիլինգերյանի** դասարանում: Ի հիացումն հանդիսատեսի՝ Պոլինան Սեւակ Ավանեսյանի հետ համատեղ մեծ վարժարանային ներկայացրեցին Հենդել-Հալվերստրոմի հանրահայտ Պասակալիան՝ գրված ջութակի եւ թավջութակի համար:

Չորրորդ երաժիշտը նույնպես ներկայացրեց իր նոր սերունդը. կոմպոզիտոր էր դառնակալահար **Վրեժ Խաչատրյանը** վարժարանում սովորելուց Արամ Խաչատրյանի հայտնի Տոկատան դաժանումների համար: Վրեժը հանրահայտ Հյուսիսային Արքայական երաժշտական

Անգլիայում զույգ բարեգործական համերգ Հայաստանի համար

Սեւակ Ավանեսյանը համերգի ժամանակ:

զի երջանավարտ է՝ մագիստրոսի ասիճանով:

Համերգը եզրակարգեց Սեւակ Ավանեսյանը՝ կատարելով Բախի թավջութակի թիվ 5 սյուիտը եւ Կոմիտասի հանրահայտ «Կռունկը»:

«Կարծում եմ՝ բոլորս էլ լավ ենք հիշում, թե ինչպես Սեւակը 2020 թ. հոկտեմբերի 8-ին, ադրբեջանական ռմբակոծությունից հետո, նվագեց «Կռունկը» Շուբերտի Սուրբ Ղազանչեցոց օրհանում: Այդ սեսագրությունը երջանը ողջ աշխարհով մեկ: Երաժիշտներ ենք մենք, որ այսօր, այս գեղեցիկ երաժշտական հանդիպմանը, Մանչեսթրի հայոց եկեղեցու կամարների ներքո, դարձյալ հնչեց այս խորհրդանշական ստեղծագործությունը»,- նշեց Բրիտանահայ Միության ասեմադետի **Հասմիկ Սեյմուրը**:

Երկու օր անց, հունիսի 26-ին, Լոնդոնի Արքայական Քենդիգթոն եւ Չելսի շրջանի թաղամասում գնվող «Մեր Հաղթանակների Տիրամայր» կաթոլիկ եկեղեցում տեղի ունեցավ երկրորդ բարեգործական համերգը: Եկեղեցու 300-ճեղանոց սրահը լեցուն էր ինչպես հայ, այնպես էլ այլազգի երաժիշտներով: Հասուկ շոտլանդացիներն էլ եկեղեցու հովիվ Սոնիսնյոր **Ջեյմս Զարիին**՝ սրահը այս բացառիկ համերգի առիթով Բրիտանահայ Միությանը անվճար սրահադրելու համար: Բարձրասիճան հյուրերի թվում էին Մեծ Բրիտանիայում ՀՀ դեսպան **Վարուժան Ներսեսյանը**, Արքայական Քենդիգթոն եւ Չելսի երջանի նորընտիր քաղաքապետ **Փրիթի Հադը**, Իլինգի երջանի քաղաքապետարանի խորհրդակցական ժողովի **Զարան Շարանյան**, դասաւարտներ, Մեծ Բրիտանիայի եւ Իռլանդիայի թեմի առաջնորդ գերաւորհ տեր **Հովակիմ Եղիսկոյան Սանուկյանը**, Բրիտանահայ համայնքի Ազգային խորհրդի ասեմադետ **Արման Աբրահամյանը**, Մեծ Բրիտանիայի հայ համայնքի ներկայացուցիչներ, այլազգի հյուրեր:

Դեսպան Վարուժան Ներսեսյանն իր բացման խոսքում հասուկ շեշտեց Սյունիքում մշակութային կյանքի աշխուժացման կարեւորությունը, որը կնպաստի բնակիչներին ավելի ամուր կապվելու իրենց ծննդավայրին, քանի որ Սյունիքը ռազմավարական կարեւորագույն նշանակություն ունի սարածաբանում՝ Հայաստանը կապելով Իրանին եւ Արեւելին:

Առաջինը բեմ բարձրացան Սեւակ Ավանեսյանը եւ Պոլինա Շարաֆյանը: Մանչեսթրյան համերգի հաջողությունից հետո այս երաժիշտական

զույգը եւս մեկ անգամ կատարեց Հենդել-Հալվերստրոմի Պասակալիան՝ կամերային երաժշտության ամենասիրված եւ բարդ դուետներից մեկը: Բրիտանահայ ճանաչված ջութակահար **Անի Բաշկյանը** հանդիսատեսին հիացրեց երկու ստեղծագործությունների կատարումով՝ Էդուարդ Էլզարի «Էլեգիան»՝ գրված ջութակի եւ դաժանումների համար եւ «Ադաջո եւ Բալետալը»՝ Արամ Խաչատրյանի «Սդարակ» բալետից:

Սերկաների համար շատ հաճելի ա-

ճախ ելույթների համար:

Բրիտանահայ Միությունը ինքնաբերական ձեւավորվել է 2020 թվականի ադրբեջանական արյունալի ագրեսիայի օրերին՝ առանց քաղաքական, մասնավոր կամ կրոնական որեւէ հովանավորությամբ: Անդամները զարմանալի մասնագիտությունների տեր բրիտանահայեր են: Արդեն երկուսուկես տարի Միությունը նախաձեռնել է հասարակական ակցիաներ՝ հայ ռազմագերիների, Արցախի հայության երջանակման եւ էթնիկ զսման, ինչպես նաեւ հայության մարդու իրավունքների դաժանության համար: Միության նպատակները են մարդասիրական, մշակութային ծրագրեր՝ ի նպաստ Հայաստանի եւ հայ-բրիտանական հարաբերությունների զարգացման:

Հուլիսի 4-14-ին Կաթանում տեղի ունեցավ սարածաբանում Առաջին միջազգային երաժշտական փառատոնը, որը նույնպես Սեւակ Ավանեսյանի նա-

նակնկալ էր ստորան **Նարինե Մալխասյանի** նրբաձայն ելույթը: Երջանի Մեծ Բրիտանիայում ՀՀ դեսպանի տեղակալն է, որը կատարեց Շուբերտի «Ավե Մարիան» եւ «Voi che sapete» արիան՝ Մոցարտի «Ֆիգարոյի ամուսնությունը» օպերայից:

Այս Սեւակ Ավանեսյանի եւ դաժանակառուցի **Մարիանն Աբրահամյանի** փայլուն կատարմամբ հնչեց Ալեքսանդր Հարությունյանի «Էֆորումը»՝ դաժանումների եւ թավջութակի համար:

Երիտասարդ շոտլանդ ստորան **Հասմիկ Հարությունյանը** ունկնդիրներին հիացրեց իր ինքնատիպ, հուզական կատարումներով՝ ներկայացնելով Կոմիտասի «Օրորը» եւ Միմի արիան Պուչինի «Բոհեմ» օպերայից: Երջանի իր երրորդ համարը ներկայացրեց Սեւակ Ավանեսյանի եւ Մարիանն Աբրահամյանի հետ եռյակով՝ կատարելով Մասնեի «Էլեգիան»:

Համերգի վերջում հնչեց Բաբաջանյանի «Տրիոն»՝ գրված դաժանումների, ջութակի եւ թավջութակի համար, որն իրավամբ երեկոյի ամենափառատեղ համարն էր: Երեք կատարողներն էլ՝ Անի Բաշկյանը, Մարիանն Աբրահամյանը եւ Սեւակ Ավանեսյանը, դարձան փայլեցին իրենց վարժարանային:

Երեկոյն անփոփոխ Բրիտանահայ Միության ասեմադետի Հասմիկ Սեյմուրը՝ ներկաներին ծանոթացնելով միության աշխատանքներին եւ ծրագրերին, եւ թե ինչպես իրականացան այս երկու բարեսիրական համերգները: «Համերգների ծրագիրը վեց երաժիշտները որոշեցին շատ կարճատեւ հեռախոսակալի ընթացքում: Երանի՜ թե քաղաքական գործիչները օրինակ վերցնեին արվեստագետներից ու կարողանային իրար հետ համագործակցել գործին նման մկրտումով եւ արագությամբ»,- կատարեց Հասմիկ Սեյմուրը՝ շնորհակալություններով երաժիշտներին հրա-

խաձեռնությունն էր՝ Սյունիքի մարզի եւ ինքնակառավարման մարմինների աջակցությամբ: Ելույթ ունեցան աշխարհի բազմաթիվ երկրներից հրավիրված շուրջ 150 արտեր ժամերի երաժիշտներ, նաեւ եղան վարժարանային դասեր մարզի դասանի երաժիշտների համար:

Ըստ Սեւակ Ավանեսյանի՝ ավարտական շրջանում արդեն երեսնամյա է եւ ճանապարհ է ընկել դեռի Կաթան: Մաղթում ենք նրան արիների խաղաղ եւ ակտիվ գործունեություն՝ ի նպաստ Սյունիքի զարգացման եւ ամրապնդման: Հղանք ենք լինելով Սեւակ Ավանեսյանի այս հայադաս ծրագրին օժանդակող մի փոփոխ օղակը՝ հեռավոր ու մոտիկ Անգլիայից:

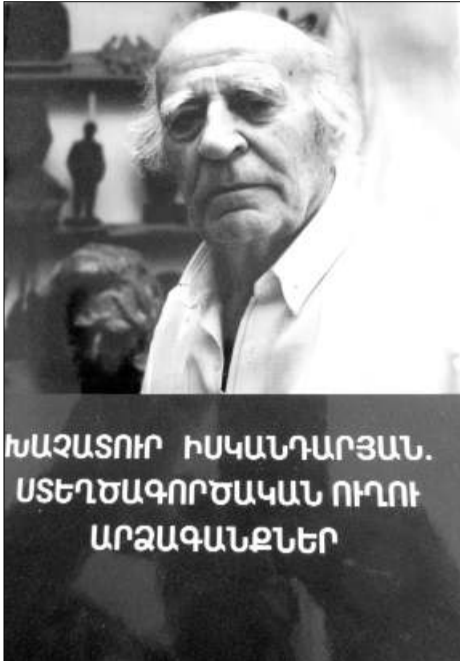
Լոնդոն, 29 հունիսի 2023 թ.

Խմբ. կողմից. Թղթակցության հեղինակը «Ագգ»-ի նախկին աշխատակիցն է: ԵՊԴ-ում սովորելու տարիներին եւ այնուհետեւ մինչեւ Անգլիա մեկնելը, լրագրության առաջին փայլերն է արել մեր թերթում:

ՀԱՍՏԻԿ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Վավերագրերի հավաքածու, որ ներկայացնում է ժողովրդական նկարիչ Խաչատուր Իսկանդարյանին

ՀՀ ժողովրդական նկարիչ Խաչատուր Իսկանդարյանի 100-ամյա հոբելյանի առթիվ արվեստաբան Սյուզաննա Փիլոսյանի ջանքերով լույս է տեսել նրա կյանքին ու գործին նվիրված վավերագրերի ժողովածու: Միաժամանակ Հայաստանի ազգային թատերասրահում բացվել է «Քանդակագործը եւ փառաբանը» հոբելյանական ցուցահանդեսը: Հենց թատերասրահում էլ կայացավ նորատիպ «Խաչատուր Իսկանդարյան. ստեղծագործական ուղու արձագանքներ» գրքի շնորհանդեսը:

ԽԱՉԱՏՈՒՐ ԻՍԿԱՆԴԱՐՅԱՆ. ԱՍՏԵՂՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՈՒՂՈՒ ԱՐՁԱԳԱՆՔՆԵՐ

Խաչատուր Իսկանդարյանի 100-ամյա հոբելյանի առթիվ արվեստաբան Սյուզաննա Փիլոսյանի ջանքերով լույս տեսած վավերագրերի ժողովածուն

Պես արդեն իր խորը ծերությունն աղորոշ արվեստագետի կորուստը, երբ իր արվեստանոցը թալանված էր գտել. փոքր չափի ֆանդակների մի մեծ ֆանդակ մինչ օրս գտնված չէ: Արդյո՞ք գործերը դրանք թափվել են՝ հետագայում իրացնելու՞ նպատակով, թե՞ սարել ու ձուլվել են՝ էժան վասակ ունենալու համար՝ դարձված չէ:

Այդ կորուստի մասին Փիլոսյանի կենդանի լուսանկարներում ընթերցելի արժանազանությամբ այլը՝ իր ֆանդակների սեղան ամեն անգամ թափուր տեսնելով: Ոնց գիրքն է վկայում՝ առավել կոսրվել էր, դարձել ցրված, իր մահն արագացել էր: Փոքրիկ ֆանդակի ստեղծման ռաիվիրան էր մեզանում,

Ավեսի Խաչատուրյանի կիսանդրին Վրաստանում. ֆանդակագործ՝ Խաչատուր Իսկանդարյան

Եւ այդ մասին վկայում են իր ստեղծագործությանը վերաբերող զանազան հրատարակումների հեղինակները:

Դեռ թատերական հասակից աչի ընկած շնորհալի շղայի մասին առաջին վկայություններն առնված են 1937-39 թթ. մանուկից. Երևանի

դիմադրամատյան ֆանդակագործական արվեստանոցի մասին թատերական գրքի մասը նորահաս ֆանդակագործ Խաչատուրի կերտած համափոքրի ֆիգուրի մասին է. «Մեջով դեղի ձեզ կանգնած է մի մարդ: Տեղուտեղը կորչում է գիտյի անգարծության գրագունը: Քարը կենդանություն է ստացել, նա ոգեցնչված է, մեջով դեղի ձեզ կանգնած մարդը թեթևակի լարվածությամբ կռացել է: Թվում է, որ մարդը կիջմի իր դասվանդանից եւ հանգիստ ֆայլով կուստի դեղի դահլիճի խորքը... Մեր մանուկների մեջ աճում են բազմաթիվ սահուններ»:

2005-ին գրված իր ինֆակենսագրությունում նկարիչը վկայում է. «Հայաստանում դրված են 23 հուշարձան, Երևանում՝ Հակոբ Մեղադարձի

Հակոբ Մեղադարձի հուշարձանը Երևանի կենտրոնում. ֆանդակագործ՝ Խաչատուր Իսկանդարյան, ճարտարապետ՝ Ս. Ավագյան

հուշարձանը, իսկ Դերենիկ Դեմիրձյանի հուշարձանը 15 տարի է՝ սղասում է ղատվիրատուի՝ ֆաղաբաթի ձայնին (1983-ին այն արժանացել էր առաջին մրցանակի եւ ղատ է կանգնեցվել մայրաքաղաքում: Հ. Ա.): 1961 թ. Լենինականում բացվեց կոմպոզիտոր Արմեն Տիգրանյանի հուշարձանը, 1975 թ. Ավեսի Խաչատուրյանի դիմաքանդակը Լենինականում, իր տուն-թանգարանի բակում»:

Հետաքրքիր է, որ Քաչ Նագարի կերպարին նկարչի անդրադարձը ժամանակին նկատվել եւ բարձր է գնահատվել, կերպար, որի հնչեղությունն արդիական է այսօր, ֆան երբեք: Ռուբեն Դրամիյանը 1961 թ. ֆանդակի մասին «Կոմունիստ» թերթում գրել է. «Շատ լավ, սրամիտ կատարում է Խ. Իսկանդարյանի «Քաչ Նագարի» մանրածավալ ղատիկայով երեք կոմպոզիցիան: Երևում է, որ այսօրի սասիրական ժամը ու մանրաֆանդակը ֆանդակագործին առավել են հաջողվում...»:

Տողերիս հեղինակը եւս 1997 թ. հուլիսին հյուրընկալվել է ֆանդակագործի արվեստանոցում: Կես դարից ավելի մարդիկ էին մեկ նրա արվեստանոց ու հետո ցրվել աշխարհով մեկ եւ կամ հեռացել այս աշխարհից,

իսկ նրանց մասին հուշը մնացել էր այդտեղ՝ գծանկարի, գեղանկարի, ֆանդակի ձեռով: Ավեսի Խաչատուրյան եւ Մարտիրոս Սարյան, Վիկտոր Համբարձումյան եւ Ռեգինա Ղազարյան, Նիկոլայ Նիկոլոսյան եւ Վիլյամ Սարյան, Մանուկ Աբեղյան, Արամ Ղարիբյան, Պարիզի Պյուրջյան, Հովհաննես Բաղդամյան... Բազում մանրաֆանդակներ հավերժացել էին հին երեւանյան գործիչի ղատներ, հուշը ֆանդակ էր դարձել ու անում էր, ասես, մի անուշ զրույց մեր ֆաղաբի անցյալից, ձիակառքեր՝ կառաղաներով, թութ քափ սլոկ մարդկանց արժան, կարծես կենդանի ֆիգուրներ՝ փահլեւաններ, զբոսայգում հանդարտ զրուցող մարդիկ, դեմքեր, որ անցել էին մեր ֆաղաբի փողոցներով...

«Վիլյամ Սարյանին իմ մտաղատներում հառնել է՝ որդես մի հասարակում կաղնի՝ հզոր, խորախորհուրդ, մեր զրույցին ղատեց ֆանդակագործը, ու ղատերեցի նրան՝ կաղնու ծառի սակ մսած, եղավ՝ կաղնու կաղնու սակ: Բայց մինչ այս ֆանդակը ստեղծելը Սարյանը եղել էր Գյումրիում, այցելել Խաչատուրյանի տուն-թանգարան եւ, սղատված նաեւ իմ՝ իսահակյանական դիմաքանդակից, գրել էր. «Կուզեի մեռնել ֆո հայացի սակ, եթե մի օր մահս գար»:

Բանաստեղծի խոհուն՝ մսատույզ հայացքը նաեւ ֆանդակագործի փիլիսոփայությունն է աշխարհի անցողիկության մասին: Մի այլ դիմաքանդակ՝ Կոմիսարիսկին, գտնվում է Էջմիածնում:

«Այն եւս անձամբ նկրեցի Վագոս Ա կաթողիկոսին եւ ակնածանով խնդրեցի ժամանակ հատկացնել՝ իր ղատերը ֆանդակելու համար: Ցավով, բազմազբաղ Հայր ժամանակ չունեի դրա համար, կամ գուցե օտար էր համես...,- արուսակեց իր զրույցը 74-ամյա ֆանդակագործը: Հետո՝ ֆառորդ դար անց, եւ ֆանդակեցի նրա մահադիմակը, ու մեկ էլ՝ նրա սուրբ ավերի կավե ղատեները կան ինձ մոտ, որ մեսաղես աչիս առաջ են,- ու ավստասնով արժեց գլուխը,- համառ չգտնվեցի, չհաջողեցի՝ ֆանդակելու նրա կենդանի ղատերը:

Ամեն օր իր արվեստանոցում նոր մանրաֆանդակ, գրաֆիկական աշխատանք կամ գեղանկար էր ստեղծվում:

«Ամեն ինչում դուրս սեր կեսնեմ, որովհետեւ առանց սիրո եւ ոչինչ չեմ անում: Այդ զգացումն ինձ կուղեկցի մինչեւ իմ վերջին տունը,- ֆանդակագործի այս խոսքը թերեւս իր արվեստի լավագույն բանաձեւումն է:

Արվեստագետի կյանքին եւ գործին ֆաղաբիկ մարդու բախնդրությամբ է գործել Սյուզաննա Փիլոսյանը՝ Խ. Իսկանդարյանի ստեղծագործական ուղու արձագանքներն ի մի բերելիս: Որեւէ կարելու, անգամ, առաջին հայացքից անկարելու թվացող մանրամասն բաց չի թողել, ֆանի որ մեծ արվեստագետին վերաբերող յուրաքանչյուր դիմակ, արտահայտություն գալիս լրացնում է ժամանակների համար կերտվող նրա դիմանկարը:

ԿԱՐԻՆԵ ՂԱՆԻԵԼՅԱՆ

Լուսանկարներ

Նախ՝ միանգամից արձանագրեմք այն, ինչ կարելի է գրի փոփոխել նախաբանում...

Գիրք նրա, բոլորիս ամրած ժամանակի, այդ ժամանակի սարքեր գալարների մեջ տեղավորված մարդկանց...

Իսկ զանազաններն ու մանր դասերն աճելի աս մեր ներկայի մասին են՝ կարծես վիդեոյի իրականությունը...

Ինչի՞ մասին է Մարիեսա Խաչատրյանի «Դեղի կյանք» նոր գիրքը

Մանր դասումներում միջին երեսնուցու կենցաղի, բարբերի մտախոհողական արձագանքներ են, իրական եւ կեղծ արժեքների ակամա բաղդատումներ...

Մարիեսա Խաչատրյանի «Դեղի կյանք» նոր գիրքը, մասնավորապես «Արևածամանակ» գրքի հետ միասին...

Լուսանկարների պահպանման ծրագիրը ընդարձակում է գործունեության ծավալները

Քյան զանազանները եւ մասնավորապես հայկական դասական փորձառությունը՝ որդես աղագույց: Հավաքածուն ներառում է ավելի քան 8000 լուսանկարներ...

Քյան համար իր դռները կբացի Ուոթերթաունում (600 Pleasant Street-ում) այս աշուն: Մյուսը հիմնադրումն է նոր խորհրդատու վարչության...

Րյալ մարահրավերները: Նոր վայր տեղափոխվելն ընդամենը մի մասն է ընդարձակվելու մեր ծրագրերի: Պատանակված ժառանգությունը...

